

Uvažujme tedy následující svět. Veškerá hmota tohoto světa je podle dostupných znalostí jeho obyvatel rozdělena do tří relativně malých oblastí, jimž budu říkat A, B a C. Tyto oblasti jsou oddělené přírodními hranicemi, ale obvykle lze přecházet z jedné oblasti do druhé. Pozorovatel v jedné oblasti také obvykle může vidět, co se děje v jiných oblastech. Ukázalo se, že v tomto světě dochází v pravidelných intervalech k jevu, kterému budu říkat „místní zmražení“. Během místního zmražení se v jedné z oblastí zastaví všechny procesy; nedochází k žádnému pohybu, růstu, rozkladu atd. Alespoň se to tak jeví pozorovatelům v jiných oblastech. Během místního zmražení je vyloučeno, aby do zmražené oblasti vstoupili lidé odjinud. Pokud tam však obyvatelé jiných oblastí vstoupí okamžitě po konci zmražení, naleznou vše přesně tak, jako by k žádnému zmražení nedošlo. Vejce snesená těsně před ročním zmražením jsou dokonale čerstvá; sklenice piva načepovaného těsně před začátkem zmražení má stále čepici z pěny a tak dále. Zastavení je platné i po provedení všech nejcitlivějších měření a dostupných testů; existuje-li v tomto světě radioaktivní rozpad, je dokonce i on během zmražení zastaven. Lidé, kteří byli v oblasti během jejího zmražení, nebudou zpočátku tušit, že právě proběhla doba zmražení. Pokud tedy těsně před začátkem zmražení zrovna nepozorovali jinou oblast. [...] Takové osobě se bude zdát, že v pozorované oblasti najednou došlo k velkým změnám: lidé a věci se nespojitě pohnou, z ničeho nic zmizí nebo se najednou objeví, mladé stromky se naráz rozkošatí a tak dále.

[...] Můžeme si rovněž představit, že si obyvatelé udržují známky místních zmražení a zjistí, že se objevují v pravidelných intervalech – předpokládejme, že se ukázalo, že oblast A zamrzá každý třetí rok, v oblasti B se zmrznutí objevuje každý

čtvrtý rok a v oblasti C dochází k zmražení každý pátý rok. Na základě těchto frekvencí si lze snadno spočítat, že k simultánním lokálním zmražením [...] ve všech třech oblastech dochází každý šedesátý rok. Jelikož tyto tři oblasti představují celé jejich univerzum, pak tvrdit, že nastane simultánní místní zmražení ve všech třech oblastech každý šedesátý rok je totéž jako tvrdit, že každý šedesátý rok dochází k jednoletému úplnému zmražení. Předpokládejme, že k očekávaným simultánním zmražením dvou oblastí dochází přesně podle plánu [...], že si během očekávaného zmražení všech tří oblastí nikdo žádného zmražení nevšimne a že následující posloupnost zmražení je zcela v souladu s původním zobecněním o frekvenci zmrazování. Pokud toto všechno platí, pak se domnívám, že obyvatelé daného světa mají důvod věřit, že existují intervaly, během nichž nedochází k žádné změně.

Zdroj: SHOEMAKER, Sydney (1969): Time Without Change. *Journal of Philosophy* 66 (12), 369–371.

DESTILÁT:

místní zmražení světa

— čas plyne

úplné zmražení světa

— čas plyne

PRINCIP:

Ve zcela neměnném světě by plynul čas.

TEZE:

Změna není nutnou podmínkou plynutí času.